

CONSTITUIREA PRIMULUI PARLAMENT AUTENTIC DEMOCRATIC — UN MOMENT IMPORTANT ÎN LUPTA POPORULUI PENTRU INSTAURAREA REPUBLICII ÎN ROMÂNIA

1. — Înfrăptuirea actului istoric de la 23 August 1944 a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și anti-imperialistă, care „a deschis calea unor mari transformări revoluționare, democratice în patria noastră”¹.

În șirul marilor victorii obținute de poporul român în etapa realizării sarcinilor revoluției democratice (23 August 1944 — 30 decembrie 1947), care au avut menirea să pregătească condițiile pentru alungarea monarhiei, proclamarea României ca Republică Populară și să asigure trecerea poporului nostru la realizarea sarcinilor edificării societății socialiste, victoria în primele alegeri democratice din 19 noiembrie 1946 a ocupat un loc deosebit.

Stabilind locul pe care l-au ocupat alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946 în amplele lupte de clasă care au avut loc în țara noastră în etapa revoluției democratice, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism arată, cu just temei, că victoria obținută în aceste alegeri „constituie cea mai elocventă expresie a adeziunii maselor largi populare la politica de transformare democratică, revoluționară a țării promovată de partid”², marea majoritate a poporului român, peste 70 la sută din votanți, și-au exprimat atunci, în mod democratic, încrederea în partidul nostru comunist și în forțele care au colaborat cu el³.

2. — Se știe că, prin Decretul constituțional nr. 1.626 din 31 august 1944⁴, prin care s-a stabilit că drepturile românilor erau cele recunoscute de Constituția din 1866, cu modificările ce ulterior i-au fost făcute, și de Constituția din 29

¹ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea solemnă organizată cu prilejul aniversării a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român*, 8 mai 1986, p. 9.

² *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, în „Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român”, 1975, p. 637.

³ Nicolae Ceaușescu, *Semicentenarul glorios al Partidului Comunist Român*. Expunere la adunarea solemnă din capitală, 7 mai 1971, 1971, p. 16.

⁴ M. Of. nr. 202 din 2 sept. 1944.

⁵ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, 4, 1970, p. 625.

martie 1923 (art. I), s-a stabilit, referitor la organizarea centrală a statului și referitor la activitatea organelor centrale ale statului, că: „Pînă la organizarea Reprezentanței Naționale (care urma a se organiza în baza unui decret dat în urma hotărîrii Consiliului de miniștri — n.n. — D.V.F.), puterea legislativă se exercită de către rege la propunerea Consiliului de Miniștri“ (art. III). Așa dar, prin decretul constituțional sus-menționat, activitatea centrală a statului era realizată numai de două organe, din cele trei stabilite în Constituție, și anume — regele și Consiliul de Miniștri. În legătură cu cel de-al treilea organ central — parlamentul (Reprezentanța națională), acel „barometru“ care indică caracterul autentic sau neautentic democratic al unui regim politic burghez, se stabilea că acesta se va organiza în baza unui decret dat ca urmare a hotărîrii Consiliului de Miniștri. Se lăsa, deci, viitorului rezolvarea situației acestui organ central al statului, propriu regimului democrațiilor parlamentare burgheze.

Problema organizării viitorului parlament a fost una din problemele centrale ale activității celor două grupări de forțe politice ce se manifestau în viața țării, alături de care trebuie reținută și poziția marilor puteri imperialiste (Statele Unite ale Americii și Anglia).

Se știe că cernurile reacționare, constituite din elemente retrograde ale moșierimii și burgheziei, precum și monarhia, „considerau actul de la 23 August ca act final al luptei populare, urmînd ca treptat — potrivit dorințelor lor — lucrurile să reîntre pe făgașul anterior și totul să rămînă așa cum fusese în trecut“, în timp ce „pentru forțele democratice, revoluționare, pentru masele largi populare, 23 August constituia doar începutul luptei pentru înfăptuirea unor prefaceri sociale care să lichideze definitiv vechile stări de lucruri și să ducă la făurirea unei noi orînduiri sociale — orînduirea socialistă“⁶. În concordanță cu această poziție de principiu, diametral opusă, era privită și problema viitorului parlament (a luptei electorale, a structurii și componentei lui, precum și a activității, a rolului pe care urma să-l joace în structura organelor statului).

În privința poziției Angliei și Statelor Unite ale Americii, acestea n-au acceptat, o perioadă bună de timp, să recunoască guvernul instalat la cîrma țării la 6 martie 1945, motivînd că nu era reprezentativ, mai întîi că nu cuprindea și membri ai P.N.T. — Maniu și ai P.N.L. — Brătianu⁶, iar după aceea că nu avea o bază parlamentară, invocîndu-se că nu exista în țară un parlament care să reprezinte voința națiunii; se uita, deliberat, că guvernul de la 6 martie 1945 era emanația celei mai autentice voințe a națiunii, instalat la cîrma țării prin această voință⁷, că acest guvern era „primul guvern democratic — guvern revoluționar-democratic cu pronunțat caracter muncitoresc-tărănesc —, expresie a colaborării largi a forțelor ce se pronunțau pentru aprofundări transformări revoluționare, sociale și politice“⁸.

⁶ Se știe că F.N.D. a fost conceput de către Partidul Comunist Român ca un organism politic ce trebuia să reunească toate forțele sociale și politice ce reprezentau acele clase și categorii sociale interesate în progresul general al țării. În această viziune, Partidul Comunist Român a trimis proiectul de platformă al F.N.D., spre dezbateră, și celor două partide burgheze — P.N.T. și P.N.L. — convingînd că spre două partide burgheze aveau interes „să nu rămînă în afara rîndurilor democrației române“ („Scînteia“ nr. 24 din 14 oct. 1944). Conducerea acestor partide a refuzat categoric să intre în F.N.D., punînd mai presus de orice interesele înguste de grup și de partid (M. Fătu, *Alianțe politice ale Partidului Comunist Român 1944—1947*, 1979, p. 134—135).

⁷ Se știe că guvernul instalat la cîrma țării la 6 martie 1945 a fost rodul luptei maselor largi populare, sub conducerea Partidului Comunist Român. De aceea, în comunicatul Consiliului de Miniștri, din 24 august 1945, se arăta, pe bună dreptate că, „sprijinit de întregul popor, guvernul este hotărît să rămînă neclintit la postul său pentru a continua și desăvîrși opera constructivă începută la 6 martie 1945“ („Scînteia“ nr. 293 din 5 sept. 1945).

⁸ *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism*, op. cit., p. 636.

Diametral opusă a fost poziția Uniunii Sovietice, care la 6 august 1945 a recunoscut guvernul român și a stabilit relații diplomatice cu România, o lovitură puternică dată reacțiunii interne și o măsură de anihilare, cit de cit, a amestecului cercurilor imperialiste din Statele Unite ale Americii și din Anglia în treburile interne ale țării noastre.

La politica reacțiunii interne și internaționale s-a raliat și monarhul care, mai întâi, folosindu-se de prerogativele conferite de Constituție, l-a somat, la 22 august 1945, pe dr. Petre Groza, președintele Consiliului de Miniștri, să-și dea demisia, împreună cu întregul guvern.

Creație a luptei poporului revoluționar, sprijinit de masele largi populare, guvernul a respins categoric complotul reacțiunii și a rămas la cîrma țării. În această situație, solidarizîndu-se cu reacțiunea, regele, din 22 august 1945, a intrat în acea „grevă regală”, care a durat pînă la începutul anului următor, perioadă în care a încetat orice colaborare cu guvernul, a refuzat să mai contrasemneze legile și decretele emise de acesta; în acest timp, guvernul a rămas la cîrma țării și și-a desfășurat activitatea. S-a demonstrat cu puterea faptelor că țara se putea conduce, și mai bine, fără ca în fruntea ei să mai troneze „factorul constituțional”, cum era denumită monarhia de către teoreticienii burhezi; de acum, factorul hotărîtor în viața politică a țării era „majestatea sa poporul”!

Anul 1945 — din primăvară și pînă în iarnă — a demonstrat continua întărire și consolidare a pozițiilor interne și externe ale regimului politic instaurat la 6 martie 1945, poporul revoluționar fiind factorul hotărîtor al luptei pentru apărarea cuceririlor dobîndite, pentru dezvoltarea lor și în zdrobirea oricăror încercări întreprinse de reacțiune. Calea pentru renașterea democratică a României era unica cale a dezvoltării în conformitate cu aspirațiile și năzuințele poporului român!

3. — În acest cadru al politicii interne și externe, cînd Partidul Comunist Român se afirma tot mai puternic ca forță politică fundamentală a țării, singura capabilă să asigure dezvoltarea ascendentă a revoluției democratice pentru a se putea apoi trece la edificarea societății visată de oamenii muncii — societatea socialistă —, problema organizării parlamentului căpăta o anumită prioritate, pregătirea alegerilor parlamentare fiind văzută ca „o mare bătălie între forțele democratice și reacțiune”, bătălie în care reacțiunea va trebui să fie zdrobită⁹, iar viitorul parlament urma să fie, în concepția forțelor democratice, revoluționare, un organ cu totul nou, atît ca structură și compunere, cît și prin activitatea ce urma să o desfășoare.

Reacțiunea internă, stimulată de poziția Statelor Unite ale Americii și Angliei, după care guvernul instalat la cîrma țării la 6 martie 1945 în România nu era nici reprezentativ și nici democratic, spera că alegerile vor fi mijlocul care va duce la înlăturarea guvernului și, dîndu-i cîștig de cauză, va ajunge din nou la conducerea țării noastre.

Iată de ce, la finele anului 1945, problema alegerilor parlamentare a devenit problema cheie a vieții politice din România.

Linia politică generală privind viitoarea dezvoltare a României a fost fixată la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din octombrie 1945. Considerînd alegerile parlamentare o confruntare politică de mari proporții, „importantă nu numai pentru prezent, dar și pentru viitorul poporului român, Conferința Națională a definit elementele esențiale ale tacticii forțelor democratice în campania electorală viitoare, precum și coordonatele sistemului electoral, ale legii electorale; în cadrul sarcinilor politice generale s-a prevăzut „mobilizarea partidului, în cooperare cu forțele democratice în lupta pentru cîștigarea bătăliei alegerilor”¹⁰.

Cercurile reacționare din România mizau foarte mult pe o înăsprire a atmosferei internaționale, care să le faciliteze răsturnarea regimului instaurat în Româ-

⁹ Gheorghe Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări*, ed. a IV-a, 1956, p. 38 („Raportul politic al Comitetului Central la Conferința națională a Partidului Comunist Român — octombrie 1945”).

¹⁰ Ibidem, p. 70.

nia la 6 martie 1945, și și-au pus mari speranțe în Conferința de la Moscova (16—26 dec. 1945) a miniștrilor de externe ai Uniunii Sovietice, Statelor Unite ale Americii și Angliei. Speranțele lor au fost, însă, spulberate, hotărârile adoptate de această conferință au fost, în general, favorabile regimului din România. Cu această ocazie s-a realizat un acord între cele trei mari puteri în vederea pregătirii proiectelor tratatelor de pace cu România, Bulgaria, Ungaria și Finlanda, ce urmau să fie prezentate Conferinței de pace, ceea ce a constituit „un pas important spre recunoașterea guvernelor din țările democrat-populare, inclusiv de către S.U.A. și Marea Britanie”¹¹.

În legătură directă cu situația țării noastre, Conferința de la Moscova a hotărât să se recomande guvernului să includă în componența sa cite un reprezentant al partidelor „istorice” și să organizeze alegeri libere și nestingherite pe baza votului universal și secret¹².

Este de reținut și trebuie subliniat că îndeplinirea acestor două recomandări ale Conferinței de la Moscova erau condiții ca Statele Unite ale Americii și Anglia să recunoască și ele de jure guvernul existent în țara noastră, și nu era vorba de recunoașterea unui alt guvern, așa cum doreau cercurile reacționare. „Exprimându-și dezacordul cu hotărârile de la Moscova, delegația permanentă a P.N.T., în ședința sa din 3 ianuarie 1946, făcea următoarea remarcă: „Noi am așteptat ca guvernul să fie schimbat..., dar marile puteri nu au hotărât în acest sens”¹³.

Acceptând cele două recomandări ale Conferinței de la Moscova, guvernul român a inclus în componența sa, în calitate de miniștri de stat fără portofolii, doi reprezentanți ai partidelor „istorice”, alții decât șefii acestor partide (Emil Ilașieganu — P.N.T. și Mihai Romniceanu — P.N.L.), iar la 8 ianuarie 1946 a hotărât efectuarea de alegeri generale legislative în cel mai scurt timp și asigurarea libertății acestor alegeri ce urmau să fie făcute pe baza sufragiului universal și secret, cu participarea tuturor partidelor democratice și antifasciste, care urmau să aibă dreptul de a-și prezenta candidații. Iată așa dar, că nu se punea nici o condiție pentru ca partidele democratice și antifasciste să participe la alegerile parlamentare și „libertatea alegerilor” a fost garantată pe toată durata desfășurării campaniei electorale și a alegerilor parlamentare, cu toate acțiunile ostile întreprinse de reacțiune!

4. — Ambele mari grupări social-politice au privit, de pe poziții total diferite, opuse, importanța acestei mari confruntări politice. Pentru Partidul Comunist Român: „A câștiga alegerile — sublinia Plenara C.C. al partidului nostru din 25—28 ian. 1946 — înseamnă a consolida marile realizări ale regimului democratic: reforma agrară, unirea Ardealului cu România, dreptul clasei muncitoare și al țărănimii de a lua parte ca factor important la guvernarea țării, independența națională a României, egalitatea în drepturi și pașnica conviețuire a naționalităților conlocuitoare. A câștiga bătălia alegerilor înseamnă a hotărâi definitiv cursul de dezvoltare democratică a țării noastre”¹⁴. Caracterizând rolul alegerilor parlamentare ce urmau a avea loc în România, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că „au o importanță istorică în viața poporului român. Pentru prima dată poporul român va alege liber și în mod democratic, pe baza dreptului de vot universal, egal, direct și secret, reprezentanții săi în parlamentul țării... Astăzi nu este vorba de simple alegeri parlamentare și de a avea câțiva deputați, mai mulți sau mai puțini. În aceste alegeri se hotărăște viitorul poporului...”¹⁵.

Dintre multiplele aspecte foarte importante în legătură cu alegerile parlamentare din noiembrie 1946, amintim mai întâi că Partidul Comunist Român a acordat o atenție deosebită elaborării liniei tactice în vederea asigurării victoriei forțelor democratice. În acest scop, în ianuarie 1946 a avut loc Plenara C.C. al

¹¹ M. Fătu, 1946. *Din istoria politică a României contemporane*, 1968, p. 24.

¹² „Scînteia” nr. 414 din 29 dec. 1945.

¹³ Apud M. Fătu, 1946. *Din istoria politică a României contemporane*, p. 26.

¹⁴ Ibidem, p. 30.

¹⁵ Ibidem, p. 31.

partidului nostru comunist care, în analiza făcută, porcind de la sublinierea că în stabilirea liniei tactice care să asigure victoria în marea bătălie, ce urmau să fie alegerile parlamentare, „trebuie să știi cine ți-e dușmanul principal, încotru trebuie să-ți îndrepti lovitura principală, pe ce forțe te bazezi și care sînt rezervele pe care le ai”¹⁶, a pus problema alianțelor ca una din problemele cheie. Partidului Comunist Român îi revenea sarcina de a realiza unitatea de acțiune a tuturor forțelor democratice într-un organism politic, care să cuprindă atît forțe din F.N.D. cît și pe cele ale grupării liberale condusă de Gh. Tătărașcu, care făcea parte din guvern, și pentru a atrage de partea acestui organism politic nou, eventual și alte forțe¹⁷.

A fost de mare însemnătate linia preconizată de plenara amintită, și anume: „prezentarea în alegeri pe o singură listă a tuturor forțelor componente ale guvernului de concentrare democratică constituit la 6 martie 1945”.

Plenara din ianuarie 1946 a C.C. al partidului nostru comunist a stabilit că P.N.T. — Maniu constituia punctul de concentrare, de raliere, a întregii reacțiuni din țara noastră și, ca atare, focul principal în campania electorală trebuia îndreptat împotriva acestui partid, stegar al anticomunismului.

În viziunea Partidului Comunist Român, noua alianță politică trebuia să aibă ca nucleu F.U.M. De aceea Partidul comunistilor a făcut totul pentru a întări F.U.M. și eforturilor sale i-a răspuns majoritatea membrilor revoluționari ai P.S.D. Congresul extraordinar al acestui partid, din 10 martie 1946, a hotărît, cu o mare majoritate (232 voturi pentru, 29 contra și 60 abțineri), participarea la viitoarele alegeri parlamentare în cartel electoral cu partidele și organizațiile care au constituit guvernul instalat la cîrma țării la 6 martie 1945.

Succesele obținute de clasa muncitoare, în primele luni ale anului 1946, pe linia întăririi F.U.M., precum și consolidarea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare au fost factorii principali care au contribuit la crearea Blocului Partidelor Democratice — noul organism politic care a reunit toate forțele democratice și revoluționare participante la guvernul de la 6 martie 1945.

Blocul Partidelor Democratice, creat la 17 mai 1946, s-a compus din: Partidul Comunist Român, Partidul Social Democrat, Frontul Plugarilor, Partidul Național Liberal (Gh. Tătărașcu), Partidul Național-Tărănesc (Anton Alexandrescu) și Partidul Național-Popular. La acea dată a fost elaborat un comunicat comun, în care s-a afirmat că partidele participante la acest nou organism politic, păstrîndu-și ideologia și programul lor propriu, au ajuns la un acord deplin asupra platformei-program și a proporției de reprezentare în listele Blocului Partidelor Democratice. „Partidele care alcătuiesc Blocul partidelor democratice — se arată în comunicat — își vor pune toate mijloacele în comun pentru câștigarea victoriei în alegeri și pentru realizarea programului de guvernare cuprins în platforma-program”¹⁸.

Cu toate că B.P.D. s-a compus din șase partide, frontul forțelor democratice din România era mult mai larg, el cuprinzînd „toate organizațiile democratice ale clasei muncitoare, ale țărânilor, intelectualității, tineretului, femeilor, naționalităților conlocuitoare: sindicatele, organizațiile democratice de tineret care aveau să se unească în Federația națională a tineretului democrat, Organizația antifascistă a femeilor, Uniunea populară maghiară, Comitetul democratic evreiesc și alte organizații similare. Toate aceste organizații și-au dat adăulunea la programul general de reînnoire a țării preconizat de B.P.D. angajîndu-se că vor milita într-un mod sau altul alături de B.P.D. pentru zdrobirea forțelor reacționare în alegeri”¹⁹.

Uniunea populară maghiară, cea mai importantă dintre organizațiile politice ale naționalităților conlocuitoare, nu a făcut parte în mod organic din B.P.D., dar a sprijinit blocul și s-a situat de partea sa în alegeri²⁰.

¹⁶ Ibidem, p. 33.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem, p. 60.

¹⁹ Ibidem, p. 61—62.

²⁰ Ibidem, p. 73—74.

Blocul Partidelor Democratice, ca de altfel și partidele reacțiunii, s-a prezentat în campania electorală cu un program — Platforma-program al cărei conținut a fost discutat în principiu de Plenara C.C. al Partidului Comunist Român din ianuarie 1946. Platforma-program a B.P.D. a fost publicată la 20 mai 1946 și în ea s-au reflectat sarcinile aceluși moment istoric dat, cuprinzând o arie largă de probleme, de la problemele economice — cu obiectivul principal refacerea și dezvoltarea economică a țării, la problemele regimului politic și al formei de stat — „asigurarea regimului democratic... în cadrul monarhiei constituționale“, rolul maselor populare fiind hotărâtor, în centrul platformei-program fiind puse revendicările maselor de cameni ai muncii, în frunte cu clasa muncitoare. S-a acordat atenția mare se cuvenea țăranimii, în vederea consolidării și desăvârșirii reformei agrare, prevăzându-se că se vor înmîna titlurile de proprietate în timpul cei mai scurt noilor împroprietăriți, platforma conținând și importante prevederi privind meseriașii, industriașii și comercianții, invalidii și văduvele de război, sinistrații etc. „Culturii naționale i s-a rezervat un capitol în cadrul acestui document, și se reflecta clar în politica Partidului Comunist Român și a forțelor democratice ale țării de a fi lichidată înapoierea culturală în care au fost ținute oamenii muncii în timpul regimului exploatare, pentru stimularea și sprijinirea dezvoltării științei, artei, literaturii, astfel încît ele să contribuie la refacerea și propășirea generală a țării²⁰.

Platforma-program a B.P.D. a fost amplu dezbătută și prelucrată în rîndul maselor populare prin toate mijloacele.

A doua problemă la care vrem să ne referim a fost cea a *sistemului electoral*. Se impunea elaborarea unei noi legislații în materie, pentru a se crea condiții ca masele largi populare să-și exprime absolut liber voința prin vot. În același timp, trebuiau stabilite măsuri clare pentru a se împiedeca folosirea libertății de exprimare de către cei ce s-au făcut vinovați de crime de război, contra umanității, de către profitorii de război și vinovații de dezastrul țării.

Și este de subliniat că noul sistem electoral pe care-l analizăm mai jos, a fost folosit de toate partidele și organizațiile politice care au participat la alegerile parlamentare din noiembrie 1946.

Publicate la 31 mai 1946, legile privind noul sistem electoral au fost dezbătute între 12—24 iunie de către Comisia electorală centrală a B.P.D. și de către Comitetul central electoral al B.P.D. și definitive. La 21 iunie a început furtunoasa dezbatere în cadrul Consiliului de Miniștri, o puternică înfruntare între reprezentanții democrației și ai reacțiunii. La 11 iulie 1946, Consiliul de Miniștri a aprobat în ultima formă proiectele de legi, iar la 13 iulie 1946 au fost promulgate: *Decretul nr. 2218 pentru exercitarea puterii legislative și Decretul nr. 2219 — Legea nr. 560, privitor la alegerile pentru Adunarea Deputaților*.

Un prim element important al noului sistem electoral — expresie a unui progres substanțial pe linia democratizării organizării noastre de stat — l-a constituit *organizarea unicamerală* a Reprezentanței naționale — denumită de acum Adunarea deputaților —, fiind desființat Senatul, care în trecut a fost un permanent stîlp al reacțiunii. În plus, prin desființarea Senatului s-a dat conținut real egalității în exercitarea dreptului de vot, de acum toți alegătorii votau o singură dată, cu ocazia alegerii deputaților, fără ca o altă categorie de alegători să fie privilegiată, avînd însă încă un vot la alegerea senatorilor.

S-a stabilit că alegerile se făceau prin vot universal, egal, direct și secret de către cetățenii români în vîrstă de cel puțin 21 de ani împliniți, putînd fi aleși deputați cetățenii români în vîrstă de cel puțin 25 de ani împliniți, avînd domiciliul în România. Prevederea legislativă a revoluționat sistemul electoral, mai întîi prin aceea că s-a dat conținut real dreptului de vot universal, egal, direct și secret, actele normative amintite nu numai că au consființit acest drept, dar l-au și garantat. În al doilea rînd, prevederea de mai sus a lichidat orice discriminare în exercitarea dreptului de vot, în privința egalității sexelor prevăzându-se că femeile aveau drept de vot și puteau fi alese în Adunarea deputaților în aceleași condiții ca și bărbații.

În privința exercitării activității legislative, actele normative la care ne referim (în principal Decretul nr. 2218) nu au părăsit încă concepția constituțiilor României repuse în vigoare potrivit căreia aceasta se exercită de către Reprezentanța Națională și Rege. Este bine să subliniem, însă, că în condițiile de atunci ale revoluției democratice din țara noastră, menținându-se monarhia, nu regele, ci poporul și forțele social-politice ce-l reprezentau urmau a avea în continuare rolul hotărâtor, predominant, poporului trebuind să-i aparțină „și în viitor cuvântul decisiv în problemele fundamentale ale politici interne și externe a României”²¹.

S-a mai acordat drept de vot militarilor și unor categorii de funcționari publici care în trecut au fost lipsiți de drepturi electorale. Funcționarii publici, cu excepția militarilor activi și a membrilor corpului judecătoresc, puteau fi și aleși în Adunarea deputaților.

O prevedere importantă a noii legislații electorale a constituit-o lichidarea aceluia sistem legalizat de furt de locuri în parlament din regimul burghez din România, cunoscut sub denumirea de „primă majoritară” sau „primă electorală”, noul sistem electoral caracterizându-se prin repartizarea mandatelor de deputați după principiul proporționalității.

Revoluționarea sistemului electoral din România a fost reflectată și în prevederea art. 7 din Decret nr. 2219 — Legea nr. 560, prin care s-a interzis dreptul de a alege și de a fi aleși dușmanilor poporului, acei condamnați ca fiind vinovați de crime de război și de dezastrul țării, cei care au ocupat funcții de răspundere în aparatul de stat în timpul dictaturii militaro-fasciste, cei care au cerut să lupte ca voluntari împotriva Națiunilor Unite, cei epurați din aparatul de stat și din armată după 23 August 1944 ș.a.

Întregul ansamblu de prevederi referitoare la celelalte aspecte privind alegerile parlamentare (constituirea circumscripțiilor electorale, modul de înscriere în registrele electorale, eliberarea certificatelor de alegător, procedura premergătoare alegerilor, ca și procedura din timpul alegerilor ș.a.) evidențiau clar caracterul profund democratic al noului sistem electoral din România.

„Conștiințind în mod sincer real și cinstit universalitatea dreptului de vot, legile electorale însemnează o răscruce de căpetenie în drumul spre democratizarea vieții politice din țara noastră”²².

Noul sistem electoral a izvorât din năzuințele și aspirațiile poporului român și a devenit unul din principalele sale instrumente pentru traducerea în viață a opțiunii pentru democrație. Aici a rezidat și acțiunile hotărâte ale maselor prin care au fost înfrinte toate manevrele reacțiunii.

Un asemenea sistem electoral, care a reflectat aspirațiile și năzuințele poporului român, a făcut posibil, ca pentru prima dată în istoria României, să fie înscrși în listele electorale peste 7.000.000 de alegători, dintre care au votat 6.934.583, 4.766.630 de voturi fiind date B.P.D., adică 71,80%. Din totalul de 414 mandate, B.P.D. a luat 348, la care s-au adăugat cele 29 ale Uniunii Populare Maghiare, și așa s-a constituit în primul parlament autentic democratic din istoria țării noastre o majoritate democratică stabilă de 377 de mandate.

²¹ Ibidem, p. 68.

²² *Legea electorală, cu un scurt cuvânt introductiv*, 1946, p. 5.

Sintetizînd însemnătatea victoriei B.P.D. în alegerile parlamentare din noiembrie 1946, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea că evenimentul „oglindește baza social-politică largă pe care se sprijinea guvernul democratic, compromiterea și izolarea de mase a partidelor burgheze reacționare, care curînd aveau să dispară din viața politică”²³.

Noul parlament și-a început lucrările la 1 decembrie 1946. Clasa muncitoare, țărănimea și celelalte categorii de oameni ai muncii și-au lărgit astfel pozițiile în organele centrale ale statului, iar noul parlament a devenit unul din organele importante ale activității revoluționare din țara noastră, contribuind din plin la pregătirea terenului pentru trecerea la îndeplinirea sarcinilor revoluției socialiste.

DUMITRU V. FIROIU

**LA CONSTITUTION DU PREMIER PARLEMENT AUTHÉNTIQUE
DÉMOCRATIQUE — UN MOMENT D'IMPORTANCE DANS LA LUTTE DU
PEUPLE POUR L'INSTAURATION DE LA RÉPUBLIQUE EN ROUMANIE**

(R é s u m é)

L'auteur se rapporte, dans son étude, à l'un des plus importants moments de l'étape de la révolution démocratique (23 Août 1944 — 30 décembre 1947) — la victoire du peuple roumain dans les élections parlementaires de 19 novembre 1946 et la constitution du premier parlement authentique démocratique de l'histoire de la Roumanie.

Ce parlement a été le résultat de l'option ferme du peuple roumain pour la démocratie.

²³ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, 1, 1968, p. 385.